ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ КИЛУВ КАРОРИ

Бухоро тумани

2024 йил 23 февраль

Бухоро туманлараро иктисодий суди судья М.Махсудова раислигида, судья ёрдамчиси С.Жахоновнинг котиблигида, даъвогар "Bahor Chance Textile" масъулияти чекланган жамиятининг жавобгар "Арбоб Хусен Гадой" фермер хўжалигига нисбатан асосий қарздорликни ундириш тўгрисидаги даъво аризаси юзасидан қўзғатилган иктисодий ишни палата вакили М.Қодиров (ишончнома ва буйрук асосида)нинг иштирокида, ўз биносида, очик суд мажлисида кўриб чикиб, куйидагиларни

АНИКЛАДИ:

"Bahor Chance Textile" масъулияти чекланган жамияти (бундан кейин матнда даъвогар деб юритилади) ва "Арбоб Хусен Гадой" фермер хўжалиги (бундан кейин матнда жавобгар деб юритилади) ўртасида 2022 йил 10 февраль куни 24-сонли пахта хомашёси ва уруғлик пахта етказиб бериш ҳамда ҳарид ҳилиш бўйича фьючерс шартномаси ва 2021 йил 7 сентябрь куни 194-сонли бошоҳли дон ҳабул ҳилиш шартномалари имзоланган.

Шартномага кўра даъвогар жавобгарга агротехника тадбирларини амалга ошириш учун аванс пуллари ҳамда моддий техника ресурслари етказиб берилишини таъминлаши, жавобгар эса маҳсулотларни белгиланган тартибда етказиб бериши лозим бўлган.

Даъвогар шартнома шартларига асосан жавобгарга бўнак пулларини кўчириб, моддий техника ресурслари билан таъминлаган бўлсада, бирок жавобгар мажбуриятини тўлик бажармасдан, пахта ва буғдой махсулотларини етказмасдан келган.

Даъвогар судга даъво аризаси билан мурожаат қилиб, жавобгардан 106.687.554,10 сўм асосий қарздорликни ундириб беришни сўраган.

Суд мажлисида даъвогар вакили даъвони қувватлаб, уни тўлиқ қаноатлантиришни сўради.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг (бундан буён матнда ИПК деб юритилади) 128-моддасига кўра агар суд иктисодий суд ишларини юритиш иштирокчиси ўзига юборилган ажримнинг кўчирма нусхасини олганлиги ёки ушбу Кодексда назарда тутилган бошқа усулда хабардор қилинганлиги тўғрисида суд мажлиси бошлангунига қадар маълумотларга эга бўлса, ушбу иштирокчи тегишли тарзда хабардор қилинган деб ҳисобланади.

ИПКнинг 170-моддасининг учинчи қисмида иш муҳокамасининг вақти ва жойи тўғрисида тегишли тарзда хабардор қилинган жавобгар, учинчи шаҳслар суд мажлисига келмаса, низо уларнинг йўқлигида ҳал қилиниши мумкинлиги белгиланган, шундан келиб чиқиб, суд низони жавобгарнинг иштирокисиз кўриб чиқишни лозим топади.

Суд, даъвогар вакилининг тушунтиришларини ва иш хужжатларини атрофлича мухокама қилган холда даъвони қисман қаноатлантиришни лозим топади.

Ишдаги ҳужжатлардан аниқланишича, тарафлар ўртасида 2022 йил 10 февраль куни 24-сонли пахта хомашёси ва уруғлик пахта етказиб бериш ҳамда ҳарид қилиш бўйича фьючерс шартномаси ва 2021 йил 7 сентябрь куни 194-сонли бошоқли дон қабул қилиш шартномалари имзоланган. Шартномага кўра даъвогар жавобгарга маҳсулот учун бўнак пули кўчириш ҳамда моддий техника ресурслари билан таъминлаш, жавобгар эса маҳсулотни даъвогарга етказиш мажбуриятини олган.

Жавобгар маҳсулотларни ўз вақтида етказмаганлиги сабабли даъвогарнинг олдида 106.687.554,10 сўм асосий қарздорликюзага келган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси (матнда ФК деб юритилади)нинг 236-моддасида мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонун ҳужжатлари талабларига мувофик, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганда эса - иш муомаласи одатларига ёки одатда қўйиладиган бошқа талабларга мувофик лозим даражада бажарилиши кераклиги мустаҳкамланган.

ФК 333-моддаси биринчи қисмига кўра қарздор айби бўлган тақдирда мажбуриятни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун, агар қонун ҳужжатларида ёки шартномада бошқача тартиб белгиланмаган бўлса, жавоб беради.

ФК 465-моддасининг биринчи қисмига мувофиқ, контрактация шартномасига мувофиқ қишлоқ хўжалиги махсулотини етиштирувчи қишлоқ хўжалиги махсулотини кайта ишлаш ёки сотиш учун бундай махсулотни харид киладиган шахсга — тайёрловчига шартлашилган муддатда топшириш (топшириб туриш) мажбуриятини олади, тайёрловчи эса бу махсулотни қабул қилиш (қабул қилиб туриш), унинг ҳақини шартлашилган муддатда муайян баҳода тўлаш (тўлаб туриш) мажбуриятини олади.

ФК 466-моддасининг биринчи қисмига кўра, қишлоқ хўжалиги маҳсулотини етиштирувчи ўстирилган (ишлаб чиқарилган) қишлоқ хўжалиги маҳсулотини тайёрловчига контрактация шартномасида назарда тутилган миқдор ва ассортиментда топшириши шарт.

Суд даъвогарнинг 106.687.554,10 сўм асосий қарз ундириш ҳақидаги даъво талабини муҳокама қилиб, мавжуд қарздорлик ишдаги ҳужжатлар билан ўз тасдиғини топишини эътироф этган ҳолда, мазкур даъво талабини тўлик ҳаноатлантиришни лозим топади.

ИПК 118-моддасининг биринчи қисмида суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилиши лозимлиги белгиланган.

"Давлат божи тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни билан тасдиқланган "Давлат божи ставкаларининг микдорлари" 2-бандининг "а" кичик бандига кўра, мулкий хусусиятга эга даъво аризаларидан даъво бахосининг 2 фоизи микдорида, бирок БХМнинг 1 бараваридан кам бўлмаган микдорда давлат божи тўланиши лозим.

Суд юқоридагилардан келиб чиқиб, ундирилиши лозим бўлган давлат божи ва почта харажатларини мухокама қилиб, жавобгардан даъвогар

фойдасига олдиндан тўланган 34.000 сўм почта харажатини, Республика бюджетига 2.133.751,08 сўм давлат божи ундиришни лозим топади.

Юқоридагиларга кўра, ИПКнинг 112, 114, 118, 157, 176-179-моддаларини қўллаб, суд

КАРОР КИЛДИ:

Даъво аризаси тўлик каноатлантирилсин.

"Bahor Chance Textile" масъулияти чекланган жамияти фойдасига "Арбоб Хусен Гадой" фермер хўжалигидан 106.687.554,10 сўм асосий қарздорлик ва олдиндан тўланган 34.000 сўм почта харажатлари ундирилсин.

"Арбоб Хусен Гадой" фермер хўжалигидан Республика бюджетига 2.133.751,08 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори қонуний кучга киргач, ижро варақалари берилсин.

Даъвонинг қолған қисми қаноатлантиришдан рад этилсин.

Мазкур ҳал қилув қарори устидан шу суд орқали Бухоро вилоят судига бир ой муддат ичида апелляция тартибида, қонуний кучга киргач кассация тартибида шикоят келтириш мумкин.

Судья

М.Махсудова

